

СЕЛИМХА ИНДАРБЕК

ЗОДИАКАН ХЪАЪРВАШ

20111-20

10.06. - 12

ВОЗВРАТИТЕ КНИГУ НЕ ПОЗЖЕ

обозначенного здесь срока

260009

20111-246				
	19/IX-545			

ЗЕЛИМХА ЯНДАРБИЕВ

ЗОДИАНАН ХЪАЪРКАШ

Стихаш

Нохч-Галггайн нийгмийн издательство
Грозный — 1983

С(Чеч)

Я60

Рецензент А. Шайхиев

Яндарбиев З. А. М.

Я60 **Знаки Зодиака: Стихи** — Грозный: Чечено-Ингушское книжное издательство, 1983. — 63 с.
25 к.

я 70403—003 34-83
М135[03]—83

4702000 000 С(Чеч)

Чечено-Ингушское книжное
издательство, 1983 г.

ДАХЛРАН ХЪАЪРКАШ

Дагна боккха кхаъ хуьлу, поэзин керла книга кара а эцна, иза дуьххъара еша волавелча. Кхин а доккхэ хазахстар хуьлу хьуна, нагахь санна цхьа а стаг еша а кхиале и прс хьайга кхаьччехь, аьлча а, поэтан книгин рукопись хьуна хьалха нисъеллехь.

Оццу ойланашца иййшира ас кьоначу, амма х'инцале шен хьалхарчу сборникца («Дийг'ийша, адамаш, син-тарш» Грозный, 1981) а, периодикин зорбанехь ара-иййлинчу произведенешца а шена дешархочун тидам т'е-бахийта кхиъначу поэтан Яндарбиев Зелимхин керлачу книгин рукопись. Бакъду, зорбане евлла а, кхийолу а цуьнан стихаш ас хьалха а ешнера. Амма автора дешархочун кхиэле яхка дуккха а йолчех х'лорш схьакъа-стор ларамза дац. Кхузахь шен поэзин дуьнене кхин а х'лорга дешархо Элавига г'лерта автор. Иза цо до сих ца луш. Хьалхарчунна т'лера т'лавххьарчунна т'ле кхаччалц цуьнан х'лора стихотворени — иза боккхачу ламиц цхьацца т'ле, ла ду. Поэт дика кхета, нагахь санна царех цхьаъ-цхьаъ т'лег'ла мурдоьлла делахь а, ч'логг'ла к'евели-на я шен меттехь дацахь а. рог'лерчунна т'ле ког таса де-шархочунна хала хирг хиларх. Цундела х'лора стихотво-рени-т'лег'ла дукха лерина д'анисдина цо.

Амма сборника юк'ъа яхана стихаш — йоккха цхьа цик'ла яц, хетадала тарлуш ма-хиллара. Уьш ша-ша к'ъаьстина произведенеш ю. Уьш — стихаш-ойланаш ю: адамах, вайн заманхочух, цуьнан кхолламан нек'ъах, лаамех, дегайовхонех. Цаьрца го вайна адаман исбаь-х'алла, ц'еналла, хьаналалла, майралла, стогалла. Ада-машна ч'лог'ла оьшуш полу и амалиш дуьххьал-д'ла охьа-ягаръярца билгалповлуш яц, тк'ъа децу г'лулакхца. латточу к'ийсамца билгалповлу. Т'аккха муха дезалур дац ишта адамаш?

Ас аьлча, масала:

Адамаш, сил дук'та деза-кх шу сума... —

Ма дий'ийша цец, —

И мел атта ду, мел атта ду...

Х'ан-х'ла, адамашка болу безам шен, дерриг дахарх чекхбаккхар ч'лог'ла аттачех г'лулакх ду, ала ца г'лерта

поэт, иза, лаьтта тӀехь дехачу адамашкахь ца хилча
ца торуш а, массеран даг чохь бижина хила безаш а
бу ишта цӀена, боккха безам, бохург ду. Иза ду, ада-
мийн вовшащца йолчу юкӀаметтигашкахь наг-наггахь
кхоллалуш болу лаккхари синхамаш, ойланаш, ада-
малаллин гӀиллакхаш, кхидолу хаза, дика гӀуллакхаш
вайн дахаран-Іеран барам хилла лсла деза, бохург Иза
ишта хилча, мел атта хир дара хӀоранна а ваха! И бе-
зам цатоаро я, кхин а доьхнарг, цабезам, хьагӀ безамал
совъяларо кхулла адамашина юкӀахь гамо, тӀом.

Іаламат чолхе а, даккхий а декхарш лаьтта Яндар-
биев Зелимхин произведенийн лирикин турпалхочунна
хьалха. Ткъа царех лаьцна парггӀата, сих ца луш, теи-
шош дуьйцу поэта, цундела и «поэзин дийцар» ваин
даг чу а дуьжу. Дуккха а ойланаш а кхоллайолуьйту
цо ваин дегнашкахь.

ХӀара шолгӀа сборник, шеко йоццуш, шен маьӀница,
дешан кӀоргаллица поэта хьалхахьа доккхуш, цунна
иена а доккхачу маьӀне, доккха гӀулч ю Кхузахь кхин
а шуьйра схьадиллина цо дешархочунна хьалха шен ко-
маьрши дог.

Сборника юкӀахь ю, поэзехь гӀиллакх хилла дӀахӀит-
тинчу кепех дӀа а херлуш, паргӀатчу кепехь — верлиб-
рехь я кӀайчу стихащца — язйина байташ а Иза дан-
не а дац меттан кӀеллина, мелхо а даг чохь кхоллалуш
йолчу ойланийн, вистийн луьсталлина ду. ХӀора шен
ойланна цо локху цунна бен йогӀуш йоцу, и юьззина а,
нийса а дешархошка дӀакхачо таро хуьлуьйтуш долу
кеп. Амма кхузахь а цкъа а барамал тӀех ца волу и.
И хала кеп а црхе ерзийна цо.

Ала догӀу сборникна тиллинчу цӀарах лаьцна а Иза
а Іаламат дика нисӀелла. «Зодиакан хьаркаш», кху
сборника тӀе доьгӀча, — уьш адаман дахарехь нислуш
долу гӀуллакхаш, ойланаш, синхамаш дика, вон,
иштта кхин а дуккха а долу хӀуманаш ду. адаман
кхолламан некъан хьаркаш ду — стиглара Малх Зо-
диакан бакъенех санна, адам шайх даьлла даха меттиг
боцу.

Дош дерзош, ала лаьа со теши, хӀара стихаш йов-
шуш, совга кхаьчна долу хазахетар дешархошка а кхо-
чург хиларх.

Башха кест-кеста а ма ца хуьли иштта цхьаьна-
кхетарш, кӀаьсттина — кӀоначаьрца.

Іалвади Шайхиев,
СССР-н Яздархойн союзан член.

Ца боху, суо воцуш дуьне а хир дара
деса...

* * *

Сан стих — и байракх ю,
Толамна айина,
Хено барз байинчу
Кошан чурт иза ду.
Бу иза яьгначу ц'еран суй,
Кхерстина, кегийча юкъ;
Сан ненан куьг и ду.
Сан берийн бяьргаш а бу...
Гуттар а бу иза — дуй.

Ахь элира,

ваха, дебош дика,

Хаза мел дерг хестош, даздеш, ойуш,

Хъайна тіаьхъа синтар мукъне дита,

Зезаг мукъне дита, ноше дилла...

Ас язбира мога.

Ахь элира,

тіалатех ма кхера,

Амма царна біаьргаш а ма хъеббе.

Майралла яц дам хъалха хъежар —

Нисло хъажа оьшуш а юхнехъа...

Ас язбира мога.

Ахь элира,

безам хестош ваха,

Амма хаа цабезам а оьший,

Къонахчун ціе ларъан, лардан дахар.

Цабезам а безам чіагібан оьшу...

Диц а ма де:

хийцалуш ду дерриг.

Вай а хир дац хіокху лаьттахь дам.

Хъайн некъ хъайн дахарца чекх ца берриг —

Ціеначунна кхоа ца луш, вага,

Дагна деза, дерриг ойуш, ваха...

Ас язбира мога.

Иштта нхоллалуш ю-кх хъуна байташ,

Ахь-м доьхура иййцар церан къайле...

Шан цуьрг санна іома тіора,

Де дели дешна.

Стиглан сийналла а лели
Малх баьгначу цѣргахъ....

Хьаьжна чекх суьйренан иисех,
Дуьненна тѣе яржош
Іаьржа, чорда шаршу,
Буьйса лаьтта юьйжи сихха.

Туьйсусш санна канакх алу,
Серлонаш а лета гІалин —
Кхузахъ, цигахъ, дІогахъ...
Кхузахъ, цигахъ, дІогахъ...

Юха а дерІана, сина
Тем-м ца боху хено.
Хетарг — гІалина а хІинца
Го синтемах гІенаш...
ГІенаш.

* * *

Хьо меттахъ а керчаш,
Буьйса а чекхъели,
Йоьжча санна, хедаш,
Шаршу — коре тесна.

БІаьрхиш ледош, хьоьжу
Кхохнаелла Іуьйре.
Хьан боху, ю йоьза, —
ДІахьовсал, —
И гуьйре!

Тийна Йоьлху стигал,
ГІайгІа санна, шийла, —
БІаьргаш боьлху-кх ишта,
Даг чохъ бала хилча...

«Бер набарха делалахъ —
Маликашна делало...» —
Олуш хезчахъана нанас.
Иза члогла лууш вара
Гленах, цкъа мукъне а,
Маликаш ган шена.

Цу лаамца иза
Діабъжура хийла...

Ткъа гленаха-м гуттар
Шен да гора цунна
(И да воцуш кхуъуш вара).
Амма ца хаъара цунна
Велакъежий ша набарха...

Къонахчо,

Іожалла я дахар — цхъаъ къасто дезча,
Іожалла къастийнехъ, доттагій, дац иза эрна...
Атта ца дитна цо дахар а, мел кура дитарх,
Ца хилла ца оъшуш иза кху дуъненан рицкъа, —
Дуъххал-діа дахаран сийлаллех и кхета кхиъна:
Халаниг тгеоъцуш, аттаниг цо бухадитна...

Къонахийн амалехъ даим ду коърта цхъа гилланх —
Оъшучохъ вахар а,

оъшшучохъ дуъне а дитар.

ПОЭТАН ВЕСЕТ

Сан коше девллачохъ, доттагій, ма хила гийла,
Вара-кх и, бохуш, со хиллачийн декъе а виллий,

Сан сина вас ма е,

нахана даз ма де хилларг, —

Со-м ваьхний,

ткьа ваьхнарг мелла а ирсе а хилла.

Ткьа нагахь ца Iелахь,

дегнашна шайн хорам хиллехь,

Байт еша, цунна чу берриг а шайн лазам биллий,

Я ала, вай цхьаьна долуш ма-аллара, илли.

Со-м ваьхний, доттагIий,

шу бахьнехь ирсе а хилла...

* * *

Кхузза итт — дахарехь дац жима терахь,

Ахь-м боху, хIинца а кьона ду вай, —

Кьона ду вайн дегнаш,

ткьа коьрта тIера

Чоьш, хьажал, нилхдала кхийна вайн.

Гиччош тIехь,

хьажал хьо, кьаьсташ ю дика,

Гуьйренан шийлачу Iуьйренан иIац...

И гуьйре дIататта хьанна ца лиьна,

Шен гуьйре дIататта хьанна ца лиьна!

Амма и — иза а — вайн иарахь дац...

Кьилбехьа дIашерша жуьт дIо гIаргIулийн —

Датаран гIайгIане, лазаме аз...

Йочанийн мохта бос, хIан-хIа, ца хьулий

Дитташа, мел Iенадарх можа гIаш.

Стигалахь-м, юха а, гуьллуш ю мархаш...

Тахана

Хіор а секунд днь миллиард дахаран меа ю...

Биъ миллиард сатийсам,

Биъ миллиард безам, цабезам

Беттало тахана хіор а секундехъ.

Ииъ миллиард южалла теба хіор секундана тіехъа...

Тахана секундан мах

Днь миллиард дахарал сов болу,

Нах...

Ца дазделла хіара дахар, хіан-хіа,

Давлча санна-м ненан біаьргех хи

Бехке волчу шен кіантана хьалха.

Ненан біаьрхил ца дазделла и

Цхьана-цхьана кіантана а циъа а...

Тешалаш сох, тешнехъ циъа а цхьаннах,

Кху дуьненахъ цхьаннах тешнехъ нагахъ, —

Тешалаш, нах,

со кхиъна и хаа.

Ца дазделла кіант волчу кіантана-м

Дерриг дуьне, дерриг дахар циъа а —

Ненан біаьрхин цхьана тіаддамал а-м...

Со ца кхета,

Хіунда дац кхераме

Вайн дахарна

Зіенан серий,

Токан серий санна...
Ца кхета со,
Тонан царца цара,
Дагош, хіунда ца эгадо вай,
Хьаахаделча шайх,
Хийла, хийла,
Дарьелла чов санна,
Дог Іийжон лазам;
Гуьйренан йочане буьйса санна,
Ойла яхьон глагІа;
Ціоххана микхина стим санна,
Дуьне кьахьден бала,
Ций гІорон кьизалла;
Массо а тайлана дегабаам,
оьгІазло, цабезам;
Шех санна, ша тешначу доттагІчун,
Я езачун,
Я, уьггаре а халаниг,
Везачун ямартло, тешнабехи,
Я, лалийна даш санна, довха біаьрхиш,
Іожаल्लीца цхьаьна, —
Цара кьуьйлу...

Со ца кхета,
Хіунда дац кхераме зіенан серий
Токан серел — біозза, ззарзза...
Я, хетарехь, шайх чекх мел болучу безамо,
Ирсо,
Дика мел долчо
Малбо-кха церан кхераман нициь...
Хетарехь, ишта ду-их и.

ХЕЛХАР

Хьо — хелхарча,
со — хелхарча,

Ас бухь бугіу.

хьийза хьо...

Шовкье долчу вайн хелхаро

Ког вайн байбо, ойу дог:

Хьо — келдіаша,

курра — со, —

Вовшашна вай делало...

Дахар а вайн хелхарх дока,

Хелхадуьйлуш хета и.

Лаьмнех дуьйлу буьрса хиш,

Доьлуш, доьлхуш карзахе;

Стиглахь стелахаьштиг летош,

Тхевнаш тѣхь вотанца ека

Догланан хелхаран йиш;

Маьлхан хелхар сирла ду,

Беттан хелхар — шийла нур,

Буьйса санна, тийна ду.

Бошмийн хелхарш бяьста

Массо хелхарх кьаьста.

Дахар хуьлу хелхарх терра —

Цкьацкьа тийна, цкьацкьа хьере...

Хьо — хелхарча,

со — хелхарча,

Хьо шовкьо хьо, со а — ишта,

Моьтту, дог схьаэкиха хіицца...

Хьан хелхар а, сан хелхар а

Цкьа а цхьаьна-м ца изло:

Хьайчо хьан дог іехадо,

Сайчо сан са хьере до.

Шовкье хьожжий, хелхаро а
Са малдо я вожаво стаг...

Хьо — хелхарча,
со — хелхарча,
Ас сайн болар лагдо,

ахь а
Гийла шершабо хьайн ког —
Со гелвелла, хьо гелъелла,
Амма ца луш повшийн яхь дла,
Эккха кийча ду хьан дог,
Эккха кийча ду сан дог...

Хлара дахар хелхар ду —
Хелхар товш ду, шовкь мел ю.
Шовкь длаялча, иза кхоьлу,
Со дахарехь цунах кхоьру...

Хлара дахар хелхар ду,
Хьо — хелхарча,
со — хелхарча,
Цуьнан шовкьо ловзош ву,
Массо а цо ловзош ву —
Цхьаь бертаза, важа бертахь...

КЪОНАХАЛЛА

Хлордан тулгеш, ловзаюьйлуш,
Малхехь дато кхес а уьйуш,
Курра нерча берда тle,
Курра яьржаш берда тlехь,
Курра леш...

* * *

Догла-м Іена, буйса елхош,
Кораш кІела, гІийла
Тховх Іийдалуш, кьорра лелха
Тіадамаш а шийла.

Наггахь мохо, шен на тухий,
Йочанин мерзех,
Сингаттаме мукъам кхуссу
Коран біаьргаш тіе.

* * *

ЦІеран кхиэл ю — яга,
Догург хІуьа даго;
Маьлхан — дуьне дохдан,
Кхио лаьттан дахар...

Наггахь цІарах догу.
Наггахь малхах догу —
Ший а кхиэл ю деган...

* * *

Цкьа веш а ву,
вехаш а ву стар лаьтта тілехь, цкьа.
Цкьа леш а ву,
тіаьхьара а изн кху лаьттах діа.
Хета, бен дац,
мухха ваьхча, мухха велча а, —
Тіаьхьара а,
лаьттах ийча, вай хирг хилча цхьаь...

Амма лоьху цхьамма хьелаш,
вукхо лоьху сий,

Цхъаннан куыйгех йохну зленаш,
Цхъамма муыйлу ций...
Ткъа дерриг уьш чулоцуш дерг —

«дахар» — цхъа дош ду:

Цкъа дуьнена ваьлпарг муьлхха
ваьхна лоруш ву-кх.

* * *

«Ма чlogia даьккхина лежаша заза! —
Билггала лежийн шо ду хьуна хIара...» —
Бохуш, вай цецдуьйлуш, еара бIаьсте,
Ткъа хIинца-м и лежаш лаьтта вайи даьсса.

Шелоно дожийна церан и заза.

Деллахь а вайн коьртехь шеконаш хьийза.
«Цхъаннан бIаьрг хилла-те!» — хойтту вай хIинца.
Милла а бехке ван вай-м ма ду кийча,
Хьо йоцург, со воцург. — Бехкениг хилча,
ДIанислуш санна цу лежашна хилларг.

Ткъа лежаш-м вайн дисна стом латабаза...

* * *

Адамаш,
Тахана ас аьлча шайга,
Сел доккха долчу кху дуьненна
Гуо боккхур бара ас, аьлла, —
Хетарехь,
Шу цецдевр дацара.

Шу цецдевр дацара,
Хетарехь,
Жимма а,
Нагахь ас аьлча,
ДIо стиглахь халла бен гуш боцчу седанна
ТIекхочур вара-кх со, аьлла...

Алийша тлакха,
Цец стенна дуьйлу шу.
Ас шайго,
Сайн ненан коьртара коьжа чоьш ду, аьлча,
Суо ваха, стаг хила ламийнарш,
Я, хьоьжуш шайн дегнаш чу,
Язйича байташ,
Я аьлча ас...
Ас аьлча,
Масала:
Адамаш, сил дукха деза-их шу суна... —

Ма дийлийша цец. —
И мел атта ду, мел атта ду....

ГІАЛАТЕХ

Ваьхна, вежа, вежар а ву ишта:
Холчухлоттарх, дог ца дуьллуш ирсах.
Тахана некъ хиларх — хала ирхе,
Тарло кхана шерачо а вига.

Докихачунна сов боьду вайн ницкъ а.
Ирсе ву-иха кхаьчнарг ишта рицкъа.
Коьртаниг ду — цунна муьтлахъ яисар,
Хало хьегарх, хьестарх атта ирсо.

Ткъа гІалаташ-м вайха хьан ца доху!
Дика дара ваьхча-м уьш а доцуш, —

Амма туьйра, туьйра хуьлий, дуьсу,
Туьйра дитна ас, бералла дуьтуш.

ГІалаташ а инсдийр ду сайн новиьахъ,
ГІалатини а сан — сан некъан шовкъ ю.

ЗАМА

Секундаш, миноташ, сахъташ,
денош,
хи санна, Iенош —
дузуш
кIиранаш, беттанаш, шераш
(иттоннаш, бIеннаш);
хIаллакдеш я кхуллуш керла
дахарш
(дийнаташ, нах а);
тахана айинарг хъала
кхана вожавеш
лаха;
мох баьпча чан санна новкъахъ,
дийнна халкъаш а гIиттош —
дохадан, дагадан, даьа
дийнахъ
шерашкахъ динарг, —
дIаьоьду зама, дIаоьху зама,
ца соцуш,
хъалха,
шен вонашца а,
диканца санна,
кхиадеш дахар:
адамаш Iамадеш даха,
царна довзуьйтуш дахар, —
дуьненан берриге бала,
хало
тIеязьеш цхъанна,
я, дерриг дуьненна бала,
талу
деш цхъана стагах,
цIийн, бIаьрхин пар юьтуш тIаьхъа
Iаьнна,
я ирсах кIаьгуарш

буо-берах хъежабеш бляра,
баьсса,
дегнаш а дагна;
я лечкъош жайнашна тлехъа
эхъ-бехк
цхъаболчу нехан,
ахчанийн таппашна дерзош
цэран
ямарта дсшнаш,
сий дайна дегнаш деладеш
декъазчех
я шавш-шаин бицбина бехачех, —
хлетте а,
къар ца луш, бакъ дерг,
хъакъ ерг луш стагна ланхе,
йоьду и, шен чанкхе яхъеш
[я, хаац. яцъеш]...
Со а ву заманан новкъахъ —
некъахо цуьнан, —
со а
тоац
цунна
чухоо
ерриг шен ойланаш,
дог сан тоац —
цунна чу хоац
заманан ерриг а къайле,
глайгла:
дог а сан —
глайре,
йист йоцчу хlorда чохъ яйна,
и айма —
чохъ дуьне дайъал,
йозалла —
ницкъ боцу аяа, —
дайн ду, дайн ду!
Заманал дайн ду...

Ойланаш сан, заза санна,
 Блястенца стоьмаша донкху,
 Елало цкъа, цхъана ханна,
 Тлаккха уьш зезагех тарло —
 Кхиссинчу цу кошан мара,
 «Тлакхъарчу новкъа» да вонкхуш.
 Ткъа наггахь, мох санна, хънйза,
 Пондарх сан син мерзаш цийзош,
 Дог ийжош, делхадеш,
 Амма
 Бен доцуш ца хуьлу цкъа а:
 Дам а хъийсамах хъаьгна,
 Дам а синтемах кхаьрдаш,
 Блярг белла ииш йоцчу дорцехь,
 Дог дегош шелонан хоршихь,
 Шемонан дохк этлош, хийла
 Ойланаш сан маьлхе йийлла.

ГУЪЯРЕ

Керча дели мокха дохк,
 Хъекха бели шийла мох.

Стигло бляьрхиш Iенош,
 Туьна лаятта денош.

Декац хIинца ткъес,
 Мархийн Iаьржа кхес

Кхозу еzza, тийна,
 Стигал чутаIийна.

Лаятто худу Iаббалц,
 Iовраш хилла хъовдалц

Стиглан сирла хиш,
Лоъкхуш мокха йиш.

Амма, гуьйре йоьза,
Дахнарх хьерчаш, кьоьжа,

Хьо лаьне мел хьежарх,
Со-м бяьстенах теша...

* * *

Селхана, ас хьайна сайн байташ ешча, цхьа бен да-
царца кьажа а кьежна, ахь элира:

— Хьан кьамелашка ладегла-м хьенан дог доглура,
цул а царах ахча мел лур ду хьуна, дийцахьа...

Сан дацара хьуна дала жол. Со вист а ца хилира.
Амма, цу хаттаро ловжийна дог метта ца доглуш,
буьдса юккье яххалц лийлира со, мел ойла ярх, ца
кхеташ: и хьоьга муха аладелира?

Оцу минотехь кху дуьненан ел а маьлехь, цхьан-
нахьахь а, карор яцара цул доккха кьизалла...

Ткъа гленат сийсара ахь вийра Хара.
Иплешна тешаме цуьнан гитара,
Мерзаш а хедийна, кхоьссира цийла...
И хилла Сантьягохь, генарчу Чилехь,
Кьинтиера вала-кх, хьуо цигахь ца хилпехь.

Тлакха Рим хьоьттира сан бяьра хьалха —
«Зезагийн майданахь», сан ойла кьарьян,
Ахь цлергахь вагийра Джордано Бруно.
Шозлагла хала глан и дара хьуна...

Амма и тлаьхьара дацара хьуна:
Мел хала делахь а нах тешо цунах,
Дуьхьара ланадеш адаман ций,
Камна Авель а сийсара вийн...

Буьйсано хьоьггу-те гайгга,
Я цхьаннах хьоьгу-те дог!..
Хіун хилла ца хууш санна,
Саготта хьийза-иха со...

Хіун ду и, хьаьшнихь а зезаг,
Я седа боьжча а чу!
Діогахь кхин зезаг ду кьежаш,
Седарчий-м шортта ма ду.

Делахь а сан біаьра хьоьжу
Хьаьшначу зезаган біаьрг,
Седа а, богуш и боьжча,
Хетало сайн даг чу боьжна.

Сан нанас цхьа дош а ца яздина,
Цхьа а ца дешна дош а
Цо книги тїера.
Ца дешна я элп а.
[Бакъ ду, ша мел йина ойла
Цо тешош хилча-м кехатех,
Дерриг а дуьненна ешшал книгаш
Зорбатохалур яра. Амма...]
Ца хаьа сан нанна хиллий а дуьненахь
Вавилон а цхьана хенахь.
Хїаллакьхиллий а ца хаьа цїергахь
Иза а цхьана хенахь.
Гомеран байтех а могга а ца бешна,
Ца бенза дуьнеиан поьташ,
Историкаш а, философаш а.
Бен а дац цунна данне а,
Хьан, муха кхоьल्लीна дуьне вайи,
Я хьийзаш ду и,

Я лавташ ду цхъана меттехь...
Дункха а хлуманаш ца девза,
Ца хаъа цунна — сан нанна,
И дешна яц.
Амма цо-м элира и,
Том хъехош хезча:
«Тіамах цкъа а шура еъна яц-иха...
Ма глелдина хир ду цара латта...»

Сан нанна а хууш хилла-кх
Кху дуьненан истори...

* * *

Хоршехь санна, бегало стогар
Кетларчу блогіамна тіера.
Мохаца изделла догіа
Вотанца сан корех лета,
Догланца мох корех лета.

Ткъа буйса іаьржа ю, іаьржа,
Гур боцуш плелг, біаьрга іоттарх,
Амма шен серлонца аьрха
Кесгашка изтіабеш бода..
Стогар цу буйсанах кхаьрда.

Догіа а новкъа дац цунна,
Цхъа мох бу-кх сагатдеш жимма.
Делахь а глел-м ца ло цуьнга
Догланан серло цхъа цинц а —
Серлонца кыйсалац цуьнга.

Юньал а тіехъели буйса,
Діаяйна серлонаш корийн.
Даго сан глайганца кьуьйсу.
Ткъа арахь, луш дагна глора.
Догланехь, мохехь го стогар.

* * *

Хіара буьйса,

хіара дуьне,

хіара зама

сан ю,

сан ду — дерриге а сан ду

Иза!

Амма со блаьрмециг ца кхийна,

саьхаралла ас ца нхаьбна дагца,

хіор а стагца,

хіор а стагна

дакьа дан со реза ву,

нийсса доькьуш сайца,

йоькьуш сайца нийсса

хіара буьйса,

дуьне, зама.

Амма,

бахать цхьамма,

шен ю хіара буьйса,

ас діало и цунна;

дуьне шен ду, бахахь,

и а цунна дуьту,

зама а ас юьту,

ял ца йоьхуш цхьа а, —

сайца йисчатьяна

тийналла буьйсанан,

седарчаша хьоьсту

я беттасехь кьеге,

я, догланца йоьлхуш,

датна гІайгіа хьоьху;

дисчатьяна сайца

цхьа де иху дуьненан —

декхна я ихольина,

довха я шал шийла,

иху лаьмнашца, хишца,

некьашца, арешца;

тѣа уггаре коьрта —
 хіокху адамашца,
 девзаш долчу суна,
 суна дезаш долчу,
 йисчахъана ойла,
 кху заманаи, хенан,
 серло йисчахъана,
 йисчахъана гІайгІа...
 Йисчахъана наиа...
 біаьргаш бисчахъана,
 куьйгаш дисчахъана,
 синтемза дог-ойла,
 елакъажар, шеко,
 амма уггар хьалха,
 бисчахъана тешам,
 бисчахъана безам —
 сан кьеначу ненан
 соьга — кІанте — болу,
 хіокху вайн дуьнене, адамашка болу,
 соьца болу даима а,
 даима а кху дуьненахь хир а болу...

Со хьоьжуш, суна а гуш,
 Малх хьалагІаьттира Іуьйранна,
 Лаьттана шен йовхо луш,
 Зезагна бовха барт луш,
 ЗІаьнаршца тхи муьйлуш Іуьйренан.

Со хьоьжуш, суна а гуш,
 Мажделла диттан гІа дуьйжира,
 ХІавазхь дай-йи дегалуш,
 Дахаро кхин хан ца луш,
 Суьйранна малх а дІабуьзира.

Со хьоьжуш, суна а гуш,
Мелпаша буйса а юьйлира,
Седарчий, стигал юзуш,
Боданна яхь дIа ца луш,
Летара, серла а дуьйлура.

Со хьоьжуш, суна а гуш,
Юха а Iуьйре а юьйлира,
Керла де дуьненна луш.
Ткъа бецан тхи-м доьлуш Iуьллур.
Шен чакххе ган а ца гуш.

Со хьоьжуш, суна а гуш...

* * *

Адамо хала лан деза
Безамах къастар а шен:
Ша витна, дIахча, езар
Кхин юха ца ерзавеш,
Адамо иза лан деза.

Мел хала хиларх, лан деза,
Дуьненах къастар а шен.
Къастар шен хьомсарчу менах,
Ша вонкхавийначу дех —
Адамо и а лан деза.

Адамо хало лан еза,
Мацца а лайна а цкъа,
Дахарехь дерг шена деза
Вон долчух Iама лардан.
Адамо хало лан еза.

Шен ирсан цкъа ойла ян,
Я нанна доьлхуш бер гахь,
Адамо лан еза хало.

Адамо лан оьшу хало —
Адамийн хало ца гані

ДАХАР

Ма чlogla лаьцна-кх и —
Діо дитто цу бердан йисті
Ма тасаделла-кх и цунах,
Ма тасаделла-кх и цунах,
Діалуш шен берриг а ницкь,
Орамаш — гіелделла піелгаш —
Къевлина тіе,

кхин ца диэлла.

Бердан йист-м йоллу чухарцца...
Бердан йист-м йоллу чухарцца...
Лаьтта дитт, блаьстенца сенлуш,
Мох зшош,

дарц зшош денна,

Делахь а кьийса ца гіеллуш...
Мел боккха хила а беа-кх
Цу диттан шен бердах тешамі
Ма дезаш хила а деза-кх
Дахар а —

иштта даха...

* * *

Стаг кьежарх я белхарх блаьрг цуьнан
Хуур дац даг чохь цо кьуьйлург:
Цхьаволчун велар а ма хуьлу
Цхьадолчу блаьрхил а дуьра.

* * *

Эрна ду гіелтар дог сецо,
Беамо іовжийнехь и.

Карор дац, мел лехарх, гечо,
Блаьстенна дистича хи.

* * *

Кху дахаран новкъахъ галцаш нисло,
Амма цкъа а ас ца дицдина —
Цу новкъахъ ша клезиг доцчу ирсо
Сайнначулла со а хьистина.

* * *

Массарна луш ма ду дахар, —
Даллалц вай-м хьоьшур ду латта, —
Амма дац кхалхарал атта
Кху лаьттахъ стаг хилла ваха.

* * *

Бодашкахъ хьоьжу со куьзгана,
Ган лууш цу чохъ сайн сурт.
Делахъ а и-м эрна ду,
Хьан блаьргаш чу хьежар санна.

* * *

Сахьтех тера ду вайн дегнаш:
Шен-шен хенахъ дулу сахьт, —
Дог а магац, иштта ахь
Ташош дацахъ шен-шен хенахъ
Вайн дахаран диканах,
Кху адамийн дикалlex,
Кханалерчу дийнах,
Наггахъ мукьне — ирсах...

Ца боху, суо воцуш дуъне а хир дара деса.
Цхъа де а дуъненахь даькхионарг ирс хеташ, веах.

Делахь а, адаман дог кийрахь суо вина хилча,
Со муха лебар ву тахана селханен ирсах!

Сайнначул къахьогъуш, сапарглат кханене ваьлча,
Со муха хьожур ву захъаза сайн клентан бляра!

Тахана диначо ца воккху кханенан декхарх.
Хууш дац, хир бу-бац малх кхана, тахна де декхарх

Делахь а бакьо яц дуъненахь цхъана а стеган
Кханенах догдилла я цуьнга бен доцуш хьежа.

Бакьо яц догдилла дуъненан диканах — цкъа а,
Готтачу лахьти чу дуьллуш а шелделла дакъа.

Коьртаниг тешам бу — нагахь хьо тешахь хьайн ирсах,
Дуънена валар хьан, хьан вахар эрна ца хилла-их.

Хир доций хуьушехь дуъне а суо воцуш деса,
Кху лаьттахь суо оьшуш хиларх дог тешош, со веах...

Хьуьлла — стигалхула,
шурула-клайн нека деш,
меллаша
шерша
хилинца догланах парглатъевлла
и мархаш.
Оццу стигалхула,
дуъне а декадеш,

хехнало
чехна
цу мархашна тісхъара схъадаѣлла
нема а.
Оццу стигалхула
кхерста олхазарш а:
хъозарчий,
къийгаш,
куъйранаш... —
лакхено дегнаш а дуъйлина.
Оццу стигалхула
лелла ойла а сан —
хъозарчех,
къийгех,
куъйранех —
бераллехъ, тешош со туъйранех;
цул тіаъхъа — къоналли шовкъаца
лаъттара банкъдерг цкъа довззалц а...
Амма цкъа, мархех а йилхина,
йочана хіоттош сан кхетамахъ,
цѣ летта, доъжначу кеманах,
со кървеш,
іадош,
и икихира.
Хіетахъ со дуъхъара вилхира.
Ткъа стиглах дог-м ца диллира.
Цул тіаъхъа хийлазза дезна сан
и стигал лаъттара тергалъян, —
адамийн диканах тешна,
ас сайн дог дийллича царна,
топ тоъхна олхазар санна,
цхъаволчо божош и тешам...
Делахъ а тахана, юха а,
стигала хъоъжу сан біаъргаш,
со хъоъжу юха а, юха а
екхначу стигалам біаъра.

сайн ойланашна тлаъхъа:
и мархаш,
неманаш,
олхазарш
тома сан ойлано даъхна...
Иштта хетало-их наггахъ
суна, стигала хъажыхъ...

Стигала вай клезиг хъоъжу,
иза а, дукхахдерг, бляързе,
стигалах вай клезиг хъоъгу...
Ткъа иза вайна мел оъшу!

САН НЕКЪАШ

Некъ уьду,
сетташ, дла,
Галцех а тийсало когаш.
Ца туьгуш тийна Іан,
Карзахе деттало дог а...
Шера некъ лъохуш вац,
Муьлхха некъ юьхъар а лъацна,
Хадош лам, эшош дарц,
Лелаш, соь хийла кхаь кхаьчна.
Кхехначу дийнахъ а,
Ца лъоцуш малхана четар,
Къахъоъгу.
Гурахъ ткъа —
Сайн «къа» чуоьцу кха тлера.
Догла, мох, —
Даккхарх хи
Сан бляъргех,
Юьхъ-марш а огуш, —
Ца хилла шелбеш кхин
Сан кийра,
Ціе летта богу.

Царах а воьлла со,
Воьлла со шийлачу дорцах.
Цара со вахчаво,
Дикане ойла а хорцу,
Ца узуш соьгахьа
Цуьрриг а,
Тусу сан ойла,
Гелвелла, вожахь а,
Ца кховдаеш месийн гловла,
Дог-ойла яхчайо.
Іалашо геннара оьхьуш,
Некьаша кхачаво
Доттагий болчче соь хьоьжуш,
Сайн дош а, сайн сий а,
Ца дийцарх ас, девзаш долчче,
Сайн са а, сайн ций а
Діадала со кийча волчче.
Ткьа наггахь кхоссарх со некьаша,
Гал-морзах воккхуш,
Бехке ас уьш ца до —
Сан боларх цара санхт доккху:
Гіулч онда ца хилла,
Хилла со цхьанхьа малвелла
Я кхиьна догдилла
Дезарех,
Кьийса гелвелла.
Діадоккхуш иштта ант,
Дахаран некьаш ас кхоьхьу,
«Некь дика хуьлда хьан», —
Адамо аьлча а тоьуш...

Сайн хенан пал идош,
Со лелаш,
Безаман зленаш —
Вахаран ирс кхийдош
Ду соьга
Сан некьийн генаш...

ДАГАРА ДИЙЦАР...

— Хіай адам, хьо стенах доккхаде,
Хіун ду ахь тамаша бийриг!

— Доккхаде дуьненан доккхаллех.
Цецдуьйлу латтарх и тийна,
Ца дужуш харцонна тle,
Яьржинчу кху лаьтта тlехь...

— Хіай дуьне, хьо стенах доккхаде.
Хіун ду ахь тамаша бийриг!

— Адаман хьуьнарех доккхаде,
Доккхаде ахарх цо сайн кийра.
Делахь а цецдуьйлу цхьаннах со:
Шен буйннап бен дац и цуьнан дог,
Хlетте а хьарl-гамо чу тарло...

Буса — седа, бlаьста — бай тlехь зезаг,
Гурахь — дешил можа диттан гlа,
Ненан марахь беран доьлуш хьежар
Ган сатесна воцург, бен ца хетарг
Кху дуненахь ваха оьшуш дац —
Ирсо иза цкьа а хьоьстур вац.

Амма хийла зрна когаш текхош
Хlокху лаьттахь карабо-кха пекьарш,
Бен ца хеташ, дегнаш даьсса хиларх,
Бlаьсте еларх арахь, лайн дарц цlийзарх,
Хилчахьана данма гай дуьзна, —
Экха ирсе хуьлу, хилча дуьзна.

Зезаг хlун ю царна, хlун ю седа!
Делийтахьа, шайна лавхь, бераш,
Доьлхуш, цара са ца гатдичьана,

Церан кѣжар ма ца оъшу царна...
Зезаг, седий ганза-х баций уъш,
Кху дуъненах цец ца бовлу уъш-м!..

Амма арахъ тийна техна гуъйре,
Мажделлачу гIашца шабарш деш.
Дас бераллехъ дуъйцуш хезна туъйра:
«Седа баъгча, боху, адам леп, —
ДягадогIий, стигала со хъоъжу...
Беттан юъхъа тIехъ-м беран бIаьргаш боълу...

* * *

— ТIулг Iуъллу.
— Битахъа.
— Стаг Iуъллу.
— Витахъа.
— Дог Iуъллу.
— Дитахъа...
— Сом Iуъллу...
— МичахъI!

* * *

Тухуш шен тIаьхъара мохъ,
Вай къастош, дIаяха цIерпошт,
Шен чкIургийн татанехъ керчош
Алаза мел дисна дош.

ХIун дер вай! Ишта ду-их дахар:
Я къастар, я цхъаьнахетар,
Воикхавер, я халахетар
Цо дагахъ доццучохъ дохъу.

Некыйн ченаш, некыйн дохк а девза,
 Адман хьагi а, цабезам а бевза,
 Бевза эшам — и а лайна хийла,
 Лайна харцо... Хьан ца лайна иза!

Амма даг чохь уьш ас ца сецийна,
 Церан лазам, муо бисарх, эшийна.
 Дуьне ма ду, дахар ма ду хiара —
 Диканан я вонан боцуш барам...

Баьццара гiаш ду хiинца а дитташ тiсехь дуьккьа
 Делахь а догiанаш доьлху хiинцалцчул дукха.
 Даго а кест-кеста, хаалой гуьйренан шело,
 Дагардо йозхачу аьхкенан тiаьххьара денош,
 Кхин цкъа а дахарехь сан аьхке хир йоцуш санна,
 Дiадолу хlor а де ма чloria дазло-кха дагнаl..

Маьлхан денош, маьлхан догiа...
 Аьхке,
 мича яха хьо я стенах къаьхки!
 Шийла мехаш, къоьжа дахарш, —
 Гуьйре
 мажделлачу гiашца оьгу уьйтiа,
 Денош шелдеш...
 Эхl, ма хьалхе дара-кх
 И
 аьхкенах iабазчу сан дагнаl..

* * *

Тхин бяьргахь кьега малх санна,
Адамехь ирс кьега.

Амма,

Де, дохлуш, делкьенга керчий,
Дакъало тхи баца тiera.
Оцу тхин тiадамах терра
Ирс а ду вайн дахарера.
Тхи эшац бацана малх ган,
Оьшу и — кьага цу малхехь.
Ирсо а кьагадо нахехь,
Тхин бяьрго малх санна,
дахар.

* * *

Суна хеттарг, хьуна хеттарг
Хинца-м башха маьне дац...
Коьртаниг, — вай ший а кхетта,
Хинца вайшиь дика кхетта, —
Дахар ирсах ловзар дац.

Кху дахарехь нийса хетарш
Хийла карадо-кха харц.
Хийла дийзи шело лан.
Амма дегайовхо йисна,
Вай а цхьаннах кхета кхиьна:
Даг чохь суй а болуш летта,
Цхьа суй болуш даг чохь летта,
Кхераме дац цхьа а дарц...

Суна хата, хьуна хета
Я, бокиьал, вай луш ду кьан!
Вайн гиччош а детих лепа,
Вайн гиччойх а кхиьна кхета,
Дай-наной кьежбина кiац...

Ткъа и данне клезиг дац,
Хъуна хетарх,
суна хетарх...

* * *

Ахь соьга элира, вайн дахар дац шайнан меха,
Хіун леха, хіун кыйса дуьненахь дехар ду вай!
Элира, хіума дац дог-ойла хъаеш а хъайн,
Безам а, тешам а, ирс а — уьш ду хаза гленаш,
Хазалла ян а яц, дерриг а ду — Іаьржа, кІайн,
Хіор адам шен цхъаннан дуьхъа ду дехаш...
Элира...

Делахь а, зезагаш ма-дайннехь біаьрга
Шелоно дахьийнчу цу коран біаьргахь,
Уьш ахъа хъаьстира, цІехъана самукъадаьлла;
Ткъа, ненах доккхадеш, доьлучу бере а хъаьжна,
Доккха садаьккхина,

бицбелла цатемаш хъайн,
Вела а кьежира хьо —
хІокху дахарна вайн...

Сан даг чохь зезагах глоттур ду хъан хазахетар...

БОХУ АС...

Сайна мел евзачу йоле

Боху ас:

— Хуьлда хьо ирсе!

Сайна ца евзачу йоле

Боху ас:

— Хуьлда хьо ирсе!

Боху ас:

— Хуьлда хьо ирсе! —

Дуьнен тӀехь мел йолчу йоле а.

Боху ас:

— Хуьлда хьо ирсе! —

Дуьнена ер йолчу йоле а.

Цаърцанна кленташлахь хlor а
Хир вара-кх ирсе.
Цу клентех цхьаь тlанкха, со а
Хир вара-кх ирсе.
Дуьненахь массо а нана
Хир яра-кх ирсе.
Гlайгlа хир яцара-кх тlанкха
Кху лавттахь, Ирс бенl

* * *

Ас мохе дуьйцур ду гlан,
lуьйранна хьала ма-гlавтти,
Хине а дуьйцур ду ас.
Дуьйцур ду lавржачу лавтте,
Хьох лачкьор дехна и цаьрга,
Диканна хуьлда-кх и, аьлла.

Мохе дlадахьийта и,
Хи чохь а даржийта доьза
Я хуьлда шех лавттан цинц —
Ца кхаьччахьана дlа хьовга;
Ас батте дуьйцур ду гlан,
Седане дуьйцур ду ас...

Гулбина массо а нах,
Дуьйцур ду ма-дарра цаьрга,
Ткьа хьайна дlахазахь, ахь,
Доьху, чов ма елахь, кхаьрдаш...

* * *

Адамо адамна боьттича аьшпаш,
Шавш вовшийн дуьххьара гуш дара, аьлла,
Кхин цкьа а шавш ца ган мега-кха, аьлла, —
Вай муха эр ду, и стаг гlалатваьлла,
Ямартло хилча и цуьнгара яьлларгl

Доттагlчо мацца а боьттича аьшпаш,
Доттагlа доттагlчух тешар ну, аьлла,

Доттагла кынтлера вер ву-их, аьлла,
Лара йиш янне яц и глалтаьлларг —
Ямартло, ямартло цуьнгара яьлла!

Ткъа ахъа со левин,
адам ду, аьлла,
Хьуо езаш ву, аьлла,
хъайх теша, аьлла,
Ас цу хъайн глалатна гечдийр ду, аьлла.
Дерриг а хилла ахъ перина даьлла,
Цхъаь доцург, — глалат дац хьоьгара даьлларг,
Ямартло, ямартло, ямартло яьлла!..

* * *

ХIумма а эр дац ас,
Дуьйцур дац хIумма а хьоьга, —

Дисахъ а даг тIехъ арс,
Безаман чов а дIайоьрзу.

ХIумма а эр дац ас,
Дуьйцур дац хIумма а хьоьга.

Дерриг а дицдийр ду...
Дицдалахъ.

Диц ца лахъ сайга,
Сайн даг чохъ дуьтур ду,
Иза-м лан Iемина гIайгIа...

* * *

Гуьйренан догIанаш доьлча цхъа цIоххъана хъайн корех
лета.

Цхъалло а ойланаш язйича, хьовзийча готта,

Мел хилларш, мел дайнарш хьуо йоьлча кхетаман
серлоне леца,
Ма хала хир ду-кха, ца йоьлхуш, хьуна сатоха.

Маццах цкъа хиллачу йовхоно, мел лаврх, дог а ца
дохдеш,
Хьан бляьргех меллаша лешар ду, лешар ду бляьрхиш.
Амма ахь, уьш лачкъош адамех, йовлакх а хьаьхна,
Бакьор бу бляьргаш а, дог а ма-кховллара тохара, чов еш.

Теноргу бляьсте а, аьхке а хир яц-кха хьаам беш дагна,
Хетар ду дахар а цхьа деса, цхьа беса — дуьне.
Хьайн корех детталун гуьйренан догланан тладамаш
санна,
Дагна хьан шеллур ду, шеллур ду дерриг а дуьне...

Гуьйренан догланаш доьлча цхьа цлеххьана хьайн корех
лета,
Мега, йол, мега хьо сан дагах кхета...

* * *

Дуй баьал лах а лур вац со-м,
Нагахь хьо сайха ца тешахь.
Сих-сиха ишта а нисло:
Цкъа — хазахетар, цкъа — эшам.

Дайма ца лавтта малх а,
Йочано хуьйцу и хийла.
Оьшур яц, мел ду вай дийна,
Дегнашна гайгга а, вас а.

Ма-хетта ца нисло дерриг,
Хьо а цкъа кхетар ю цунах.
Дазлой а хуур ду хьуна
Дагна дош — дайнехь и зрна.

Цу дашо бийли сан біаьргаш,
Гуш долчун кьайле а йостуш.
Хіинца а сан дог цо морцу,
Аьллачу езар тіхдаьлла.

Хіун дер тьа! Кхоллам и хилла-кх:
Дийцарх ас дерг сайна деза,
Хьан дагна нза дайн хилла-кх,
Эр ма дац, нуьцкьала веза-м...

Дуй кхоллал лах а лур вац со-м,
Нагахь хьо ца тигахь кхета.
Сих-сиха ишта а нисло:
Циьа — эшам, циьа — хазахетар.

* * *

Ахь боху, ца еза байташ,
Ойланийн ховхалла морцу.
Ца оьшу, боху ахь, тьайна
Безаман синкьерам боцург.

Дика ду, ерриг а гіайгіа,
Тем боцчу деган сингаттам,
Лазам а буьтур ас сайнна,
Дацахь а и сайна атта.

Тьа хьуна, хіумма а дац-кха,
Діалур ду сайн зевне велар,
Гіайгіанах паргіата безам, —
Иштаниг хилахь сайн дагца...

Сайн гайгга буьйсане охьура ас,
 Сарралц печкьа а йой нахах.
 Седарчашца юькьура,
 Юькьура баттаца, седарчий кхолош, кхетачу;
 Юькьура даьссачу урамашца,
 Геннара догучу цленойн корашца, Органца...
 Амма гайгга кхачош яцара, тлаккха ас байташ язйора.
 Байташка а ца кхачалора иза.
 Ца кхачийра сан гайгга ахь а, и хьайга йийца со
 марзвелча...
 Хьуна и сиха кlorдийра.
 Хинца ас цхьаьнгге а ца юьйцу и — сайн даг чохь
 кьуьйлу.
 Хала хир ду ишта ваха, эр ду ахь.
 Бань ду и.
 Амма нхин а хала ду адамех болу шен тешам,
 дегайовхо, сатийсам
 Денна а кхелхаш ган.
 Иза нхин а хала ду...
 Ахь боху, хьайн бехи бац,
 и иштта яздина хилла,
 Блаьргаш сох идабеш,
 со хьайх ца тешарна кхоьруш,
 Цле яйна, боху ахь,
 хьайн даг чу ас тесна хилла...
 Ма дийца зрна дарг —
 хьо бехказиййла ца оьшу:
 Хьой, сой хьалхара дац —
 дерриг а дахар ду ишта...
 Цхьаь воьлху, цхьаь воьлу,
 тьаа важа юкьаметтехь вьусу.
 Ца кхеташ, мел глертарх,
 хьун ду кху дахарехь диснарг, —
 Сатийсар, сагатдар
 я кхалхар, дерриг а дуьтуш...

Хіан-хіа, шийла ца тов біаьсте,
Ца тов дукха йочане...
Дегабаамех а хьаьгна-х
Ца кхьачний со хьо йолче.

Гуш зезагаш деланъевна,
Іанадахна стоьмийн заза,
Къизалла ма ю и хьажар,
И хьан хьажар — оццул беса...

Хіан-хіа, шийла ца тов біаьсте,
Дог а долуш дага хьаьгіна.

Къайлаха неІалташ бахийта,
Хіуьа а дийцийта цаьрга —
Вайшиь мел ца дезачаьрга, —
Дийцийта,
Тиьа вайшиь дахийта,
Ваьшшинна ма-пуьу дахийта,
Сан-м цуьрг а гамо яц цаьрца —
Вайн крсах хьоьгуш болчаьрца.

Сан даг чохь зезагах глоттур ду хьан хазакетар,
Тіулг хилла, дужур ду муьлхха а хьан халакетар...
Делахь а стиглара баькхина седа ахь бехахь,
Бехи сүна ма билла, лур дац ас хьуна и дезар.

Сайн ойла, синхаам ца хіуттуш хьоьга діабийца,
Йочане, йоьихане денош вайн хийла діандда.
Тиьа царех тахана сан дагна буха хіун дисна! —
Сингаттам, сатийсамаш, дагапецамаш шийла.

Амма ца воллу со тахана я уьш а лера,
Синтемах хийца а ца глерта лазам а церан.

Сан даго кхин лough — хьан хазахетаран серло,
И цунна оьшуш ю, малх санна, зезагаш дело.

Хьан елакъажаро луш дегайовхо, со вежа,
Ву-те со ирсениг я кхардам кхаьчнарг ву нехан!..

* * *

Цецьялар го хинца, хьаьжча хьан бляра
Сингаттам, глайгла ю кьаьсташ...
Матто схьаалаза, хаьдда
Хаттарийн дийнна цхьа могла го баьржаш
Хьан юьхьа тлахь хинца
Хьан бляьргийн хишца.

Дладевлларш, дладахна олхазарш санна,
Ах дицлуш, дисна вайн дагахь,
Лардер вай клезгаллин хьоглах.
Чах тесна цле санна, даьгначу дагна
Хьан бляьрхин цинцех
Го хир дац хинца...

* * *

Догланан тладамийн глайгла ю мокха,
Иочана ша санна.
Гла мажлуш, диттийн глайгла ю можа, —
И хаац хьанна!
Буйсанан глайгла ю лаьржа,
Иза
Хинца
Хор буса сан корехь яьржа,
Тлахь-тлахь — лаьржа, лаьржа..

Ткъа хіетахьлера біаьстенам гіайгіа
Ахь йиц-м ца йина! —
Ирсе гіан санна, бераллехь дайна,
Массо а хаза бос ийна:
Кіайн,
Можа,
Баьццара,
Сийна...
Хетарехь, ахь и йицйина...

Догіанаш-м доьлху сих-сиха,
Гуьйре ю кху шарахь шийла,
Гіайгіа а ю цуьнан шийла, —
И мукъне хаьий хьуна!
Хьо лаьцний цуьнан хьуно!..

Мичара, мичара... —
Сан деган гіайгіа
Ахь ма ца лайна.

МЕРЗ

Мел буьйли а, зевне бека мерз,
Мел буьйли а, хада герга боьду,
Ткъа тасалахь шех кхоамза піелг,
Шен ден мере иза боьду.

Бехкениг ма леха — иза вац...
Дорцехь ційиза, хьуо діайоьдуш, ахь
Тесна дитна и вайн аьчган коь;
Хьан ларш а цу дорцо діахьуьйо,
Хьуна тіаьхьа дера моха кхоьхьуш,
Сан ойланна шийла гіайгіа хьоьгьуш.

Бехкениг ма леха нахалахь —
Мерз хадарна лондарча ву бехке,

Амма маѣне дуй-те бахъанаш,
Маѣне дуй ткъа милла хилар бехне, —
Сан вас хилча йиснарг даг чохъ хъан,
Хъан вас хилча йиснарг даг чохъ сан,
Суй ца хилча вайн дегнашкахъ бисна!

Цкъа хаьдча, мерз оьшуш хуьлу хийца.

Дерриг дицдан хьожур ву со хинца.
Хьо а хъажа, — амма ца дицлахъ,
Бехкеинг ма леха ахъ хъайл тӀех,
Ас н лехац, сан нрс хилла кхета:
Мел буьйли а, чӀогӀа бека мерз,
ТӀех буьйлича, — хеда...

ДИТТАН ГІАЙГІА

Оцу дерзина даьллачу дитто
Стенна сагатдо тӀехъа!
Я гурахъ доьжна можа гӀа цо дагаловцу,
Я, гена новкъахъ шаьш гӀелделча,
Садала,
Шена тӀе хийшина олхазарш,
Я бераш, шен гӀашлахъ личкъина
Буьйсанна
Я делкъехъ — аьхненан малхах!
Я дагаловцу цо воккха стаг,
Шена кӀел велха нхина, —
Цхъанне а ша ца го, моьттуш, —
Ткъа хинца дуьненгахъ воцу!
Я, данне оьшуш а доцуш.
Жимачу стага
Цхъана сарахъ
Шен гаьн тӀехъ яздинарг уьрсаца:
«А» тӀе «Б» тоьхча, хир ду... — аьлла,
Амма чекх ца доккхуш дитинарг!..
Хетарехъ, цо дагаловцу н.

Цундела гатдо цо са.
Аьлча а,
ХIетахь цу кIанта,
«А» тIе «Б» тоьхча,
ХIун хуьлу, яздинехъара,
Дитто са ца гатдан мегара-кх хIинца...

Ма йитийша чекх ца йохуш
Безаман формулаш...

* * *

Беттан цастар хулий мархано,
Амма иза хIетте кьар ца ло:
Гаьржа марха зарзъеш,
шен нур Iенош.
Цнъацкьа нхоьлу,
цнъацкьа долу серла.
Тийна буйса. Седарчий го наггахь,
Овкъаршлара кьерза илгий санна...

Ас-м ца лардо тховса я хъан кор а,
Наггахь богучу седанан лорах
Ца гIерта кхин нхоллам лего сайн.

Ас мел кхаьбна ойланаш а яьгна,
Дог а хIинца сан синтемах хъаьгна,
Дагалецамнийн а хеда тай...

Хіокху лаьттахь-м ду, вай даха, ирс...

* * *

Бераш а ду урамновкъахь ловзуш,
Чан кегош уьш дохку.
Цу ченалахь шен бералла йовзар
Дагна беа мохь бу.

Бераш дохку Органа чохь лувьчуш —
Сан бералла ю-кх и.
Сан бералла ю-кх и
Діо бешарчу хенакІуьро юьйцург.

Мичахь хаьдда сан бераллин туьйра,
Мичахь дайна иза!

Ченашлахъ уьду со когаш Іуьйра, —
Со ма шац и-м,
Сан кіант ма ву иза-м...

* * *

Б...

Ахъ хьайн юьхьа тіехъ хебарш билгалдоху.
Ахъ, хеназа хьуо кьанлуш ю, боху.
Сингаттаме даикхий синош дохуш,
Кьоьжа чоьш ахъ лоху, гуш а доцу...

Ас хіун дийр ду, кьера хилар доцургі
Массо а хьан бехи а ас тіелоцу.
Амма тергалъехьа хіара гуьйре —
Аьхиено кхоьल्लीна хаза туьйра.

Хилча хіун дү цунна тіаьхьа Іа!
Лаьцча хіун ду юьхъ а хебарша!
Хіун ду йоьжча шайн гиччош тіе кіац —
Хьажал, воьлуш хьоьжу шайга кіант...

* * *

*Мама, со, вадий, вадий, —
хьуна мара эккхий?..*

*(Іли шой ах шой долчу кфанта
шен мене аьлларг)*

Хьайцанна хьаьжілашна асара
Вигахьа, нана, со кхин цкьа а...
Вигахьа, нана, со, вигахьа,
Гіаттавай Іуьйренан малхаца,
Массо а хаза гіан хададай,
Берзинчу ногашца бацалахъ
Іуьйренан тхи дожош, вигахьа,
Наб йогіу, бахарх, ма витахьа...

Ца оьшу хьуна куьг лаца а,
Хьайцанна нийсса со ва ца лахь —
Дов дехьа, ма-дарра маццаха,
Боларна сан оьглазьяхача...
Нана, нхин цкъа мукъне вигахьа,
Бовхачу меттара глаттавай,
Наб йогly бахарх, ма витахьа...

Ас айсса ирйийр ю метаг а,
Де, дохлуш, делкъенга лестича,
Гертар вац со лийча ваха а...
Вигахьа, нана, со асара,
Нана, со бералле вигахьа,
Чехавош, тлаьхьа а хлоттавай...

* * *

Шийла еьна буьйса хьоьца йоькьу,
Глайганаш а сайн хьох тешайо,
Тишделлачу хьан суьрте а хьоьжуш
[Хior а вежа-кх, ницкъ луш тешамо].
Мацахлера жима сурт ду иза,
Мацахлера ду хьан аматаш, —
Амма, ирс-яI, —
 цхьа а зил а хийца
Ницкъ а боцуш хенан-заманан...

ВИНЧУ ЮЪРТА

Генахь Iийна, со цIа vorly...
Юрт — со берахь хьистинарг,
Сатийсинарг ас ган чIорIа, —
Ма хазьелла бIаьстенна.

Дуьхьал йовлу бошмаш, гIишлош,
Делакъежа адамаш,

Хазахетар дерзош ирсе,
Дерриг дуъне къагадеш.

Урам, со діандна ловза,
Сан бераллин йижна чан,
Сетташ боъдий, ша діахъавза
[Виц ца велла, яларх хан!]

Керташ хъулъеш, гаъннаш кхозу —
Іиндагіехъ Іа баккий нах...
Цъацца хоътуу, — делахъ невза! —
Кхин а сирла хета малх.

Сан бералла, сан жималла,
Дуъхъарлера синхаам...
Дерраш гловтуу, ма-хиллара,
Шайх хъегавеш хінца а.

Лулахой а бевза — хІор а
ГІерта маракъовла со.
Ткъа біаърса-м «цъаъ» леха долу,
ЦІергахъ дагадеш сан дог.

Ткъа нана-м ю уъйтІахъ лавтташ,
Йовланхан тіам хъоънхуш шен,
Къайладахъа гІерташ біаърхиш...
[Кхетац, хъанах — сох я шех!]

Амма оъший-те уъш лечкъо!
Суна-м хууш ма ду и —
Хан йогІур яц, цкъа а, савцца
Нанойн біаъргахъ къега хиш.

Цу біаърхиша до вайх кІентий,
Цара даха Іамадо.
Цара, ненан юхъа тіехъ деший,
Дог йовхонахъ къагадо.

Цара кхетадо, галдевлча,
Дегнийн лазам бай а бо...
Дог цхьа сирла, цхьа дайделла,
Нанна дуьхьал vorly со.

* * *

Ю. Ибраһимна...

Кху дуьненахь-м долуш ма ду даим
Стаг шен дуьхьа ваха, вала хьакь дерг,
Хьакь дерг шена тiera цлеграхь вага,
Хьервала а оьшург, цхьаь ша бакьдеш.

Гуллакх хуьлда

я дош хуьлда иза —

Цхьа дош,

денкьа цхьана элпах лаьтташ,

Аьлла даьлла

я алаза дисна, —

Долуш ду-иха иза хloкху лаьттахь...

Ткьа хьо-м вара, нагахь оьшуш хилча,
Дуьненна а тiera ваха кийча,
Вала зьща-м кхана, тахна, хинцца, —
И дийр долуш вахарал а сийлахь.

Хьо-м ма вара, хьо-м ма вара!..

Амма

Хьо дlаваха-кх, буьтуш кьаьхьа лазам:
Дуьтуш цхьа а ладам боцу бахьна...
Ас, хlун алий, берзабе хьох кадам!

Эр ду бакь дерг: хьо илланча вара,
Хазчу дашна дlалуш дерриг са а;

Эр ду, кьонах вара, векаш вара —
Минот кхаччалц халкъен дуьхьа кхалха...

Эр ду кхин а, кхин а, кхин а, кхин а, —
Амма кӀезга, кӀезга ма ду иза,
Дагна, жимма мукъне, дӀайдан хилларг,
Тешо дог — хьо дуьненахь цахиларх.

КӀезга ма ду оццул волчу хьуна,
Виначунна, хьо кхинийначунна,
Везначунна, хьох мел тешначунна,
Хьан гӀо, хьан дош шена эшиначунна,

«КӀорни яйна, орцахьъялла цунна,
Маьлха дуьхьал летачу аьрзуна,
Шен цӀийх буьзна накха бетташ цунах,
Дохьуш кӀорни карролц чуцабузар...»

«ТӀулгах кхетта, дуьйхи беттан бошхӀа»,¹
Дуьйхи,
дели,

хӀаллакьхили дош а, —
Кху дуьненан массо маттах гочдарх,
Карор а дац цуьнан метта хӀотто...

* * *

Бештога

(1979)

Ма духха некъаш ду-кх ахь гездан дезаш!
ХӀинца а йолоза ю церан юхь-м...
Де-дийне дазлуш ду стогаллин терза,
Ткъа нана — хьан нана-м — хьо хьоьстуш ю.

¹ Кьовларшна юкъа лаьцна васташ Юсупов ИбраьхӀиман стихашкара ду.

Синтемах, тийналлех волийта санна,
Цо хъуна локху шен аганан йиш.
Ткъа юхъа тlехъ,

боъжначух догlанан тlадам,
Жовхlарах къегина буъртиг бlаърхин.

Тахана-м хъан дуъне ду жима ага,
Берриг а хъан безам и нана ю.
Кхуър ду хъан дог а синтемах хъага,
Мел лехарх, хъайн дена ца карочу.

* * *

Тергалдича lуъранна сахуълуш,
Со-м юха а ойлане ма хуълу:
«Хир буй-техъа вайна малх тахана,
Доълур дуй дог бузучу малхана!»

Тергалдича суъранна садовш,
Хиларх сайна дlадаълла де тоавш,
Со-м юха а ойлане ма хуълу:
«Гурий иштта хаза сахуълуш!»

Генна новкъа волуш, дог сан хуълу
Тида гlерташ хъалхa дерг ма-хуъллу:
«Муха бу-те lалашоне некъ,
Мичахъ, муха вер ву цунах чехх!»

Генахъ лелла, цlа вогуш, юха а
Гlайгlа хуълу даг чохъ, лууш хаа:
Реза юй-те нана сан леларна,
Я зхъа тlе вогlу, я лерамна!

АТАГІА

Юха а, хъавззий, кхуза — цlа,
Сан Атарlа боързу некъ...

Дерраш а, хилларш мацах цкъа,
Блаьргашна хьалхаша довлу чанх.

Кхузахь со кхиьна. Кхиьна — муха!
И хинца хета хаза глан:
Ца кхиош нога мачаш юха,
Гиттийна некыйн мокха чан.

Кхирстина, луьйренан тхиш эгош,
Керчийна зевне аьчган хлоз,
Теллина бошмаш, бода негош,
Аьрха мел порург хеташ моз.

Хедийна Орга, айма поьхуш,
Тогли чохь баьхьна ирсан мур...
Ткъа хинца дерраш уьш — дог хьоьгу.
Цхьа чаккхе йоцу туьйра ду.

Дуккха а хийцаделла хинца —
Сан юьртахой а, юрт а ша.
Урамашкахь керла дина
Ценош а лаьтта моглара.

Техьаьжча, тхайх сел тера хетта
Бераш а, дикка тергалдахь,
Тхайх къаьсташ хиларх дика кхета.
Дийна бац хийла баккий нах.

Длаваьлла да а, ден вежарий а.
Мел сиха йоьду-кх, зама, хьо! —
Селхана боьлуш хьоь хьежначийн
Тахана тезет сунa го.

Деллахь а денна марзло дахар:
Цатемаш, темаш хийцало.
Бералло-м хьеннан блаьргаш хьалхахь
Шен ирсе глаларт хьийзадо.

Со цунах хьоггу, массо санна,
Ткъа хIара урам, хIара керт,
Со вехаш мел ву, данма а
Бу сан бералле боьду некъ.

ХIокху лаьттахь-м ду, вай даха, ирс,
Бу, вай даха, хIокху лаьттахь-м безам...
ДегIехь болуш бIаьргаш беллал ницкъ,
Ма гIеллойша кхуьнга довха хьежа.

Гуьйре йогу малхах, делош тхиш,
Малхах догу бай тIехь хIор а зезаг.
Мел самукъне яцарх деган йиш,
Ма хIиттийша цаьрга шийла хьежа.

ДогIа доьлхур, мокха дохк а керчар,
Дарц а цIийзар, дера чехош мох...

Амма, шело дуьне гIоро гIертарх,
ГIельяларх а цIеран йовхо кхерчахь,

Довха ларде шайн кийрара дог,
Дегайовхонах ма данкха дог...

Со гIалара vorly юьрта, цIа,
Кхузахь даго са а долу сан,
Хилла цатемаш а байло суна,
Схьа ма-кхеччи ненан кхерча — кхуза.

Хилийтахьа шийла йочанаш а,
Сингаттаме йовьлхуш догIанашца,
Деттийтахьа стигле цIеран ткьес,

Бода этіош, кегий несгаш еш, —
Со гіалара vorly юьрта — ціа,
Кхузахь дезарш дуккха а ду сан:

Доттагій бу — нхиьнарш бераллехь,
Соьца доькьуш хазахетар, ирс а,
Сох санна, и туьйранийн мохи биснарш;
Орга, тогін — йоьлу зезагех,
Дуккха а ду дагалеца сан
Жималлех а — дахнарш хенаца;
Амма уггаре сан дагна хьоме —
Ненан хіусам, сан дай баьхна ков-керт.

Хіан-хіа, гіертац со гіалица юста
Юрт сайн — иза дика кьаьста цунах:
Некьаш готта ду, кегий ду ціенош,
Кіезиг уьду урамехь машенаш,
Яц театраш, ресторанаш, бараш, —
Амма, атта кьаьстий дагца гіалех,
Со юха а vorly юьрта — ціа,
Кхузахь байт а ціена ека сан...

* * *

Стиглара, богуш, бужучу седанна кіел куьйгаш
кховдийний ахь

цкьа а, иза лацалур бу, моттаделла!..
Суьрта тіерачу зезагах ісхавеллий хьо цкьа а,
и дийна ду а моьттина!..
Цкьа а, Іуьйрено хьайн гіан хадийча,
и юха ган дагахь, біаьргаш тіехьаббиний ахь!..
Ца хьаббина,

ца ісхийна,

ца лаьцна!

Делахь хьо декьаза ваьхна,
Хьо кьона ца хилла цкьа а...

Ма дукха хан ю-их вай ганза, Нана,
Ахь оьгIазе суна барт тохаза!..
Стигал, латтий цхьаьнауьйчче — ана,
Бехке вахна, бяьргаш ас боьгIаза.

Ма дукха хан ю-их вай ганза, Нана, —
Хьайн юьхьа тIера хебарш деланьежош,
Хьо ца йопу суна дуьхьал ара,
ЦIа кхавьчча со, дагах летта шело!

Ма дукха хан ю-их вай ганза, Нана,
Сайн воккхавер ас хьан кхизле даза,
ГIайгIанечу хьан бяьргаш чу хьаьжна,
Дог огучу шеконех а вавьлла, —
Кест-кеста воьгIур ву а авьлла,
Дог тешийна хьан, со арававьлла!..
Дог тешийна хьан, со арававьлла!..

Безам бу-их, схьабелакъежаш,
Бяьргаш буьзна адамийн.
Ас хIун дина, царна веза,
Лехарх церан парам, сий!

Цхьаннан дахар — стигла боьгIна бяьргаш,
Вукхуьнаниг — лавьтан бяьра хьежар.
Сан дог-м даима а цIергахь даьгна,
И шиь ший а хилла суна хьерIаш.

Сан гIенаш а хилла цхьа ша-тайпа:
Лавьмнех хьерчаш, стигла уьду некъаш.

Ас-м хърваллал чlorla хала лайна,
Лаъмнашкахъ а карор гинила пекъарш.

Дахар — шовкъ ю,
деган шовкъ ю дерриг,
Уьгича хIун ду наггахь барзах и!
Наггахь — малхах,
наггахь — дорцах терра
Лета дагах кху дахаран ирс.

ЧУЛАЦАМ

Дахаран хъаьркаш. *Галвади Шайхиев*

3

Ца боху, суо воцуш дуьне а хир дара деса...

«Сан стих — и байрах ю...»	5
«Ахь элира...»	6
«Шан цуьрг санна Iома тIера...»	6
«Хьо меттахь а керчаш...»	7
«Бер набарха делалахь...»	8
«Къонахчо...»	8
Позтан весет	8
«Кхузза итт — дахарехь дац жима терахь...»	9
«Тахана...»	10
«Ца дазделла хIара дахар, хIан-хIа...»	10
«Со ца кхета...»	10
Хелхар	11
Къонахалла	13
«ДогIа-м Iена, буйса елхош...»	14
«ЦIеран кхиэл ю — яга...»	14
«Цкъа веш а ву...»	14
«Ма чIогIа даьккхина Iежаша заза...»	15
«Адамаш...»	15
ГIалатех	16
Зама	17
«Ойланаш сан, заза санна...»	19
Гуьйре	19

«Селхана, ас хъайна сайн байташ ешча...»	20
«Буьйсано хьоьггу-те глайгла...»	21
«Сан нанас цхъа дош а ца яздина...»	21
«Хоршехъ санна, бегало стогар...»	22
«ХIара буьйса...»	23
«Со хьоьжуш, суна а гуш...»	24
«Адамо хапа лан деза...»	25
Дахар	26
«Стаг къекхарх я белхарх бяьрг цуьнан...»	26
«Эрна ду гIертар дог сецо...»	26
«Кху дахаран новкъахъ галцаш нисло...»	27
«Массарна луш ма ду дахар...»	27
«Бодашкахъ хьоьжу со куьзгана...»	27
«Сахътех тера ду вайн дегнаш...»	27
«Ца боху, суо воцуш дуьне а хир дара деса...»	28
«Хьуьлла — стигалхула...»	28
Сан некъаш	30
Дагара дийцар...	32
«Буса — седа, бяьста — бай тIехъ зезаг...»	32
«ТIулг Iуьллу...»	33
«Тухуш шен тIаьххъара мохъ...»	33
«Некъийн ченаш, некъийн дохи а девза...»	34
«Баяццара глаш ду, хIинца а, дитташ тIехъ дуькъа...»	34
«Маьлхан денош, маьлхан догла...»	34
«Тхин бяьргахъ къека малх санна...»	35
«Суна хеттарг, хьуна хеттарг...»	35
«Ахъ соьга элира, вайн дахар дац шайнан меха...»	36

Сан даг чохъ зезагах гIоттур ду хъан хазахетар...

Боху ас...	37
«Ас мохе дуьйцур ду гIан...»	38
«Адамо адамна боьзтича аьшпаш...»	38
«ХIумма а эр дац ас...»	39
«Гуьйренан догIанаш доьлча цхъа цIеххъана хъайн корех лIета...»	39

«Дуй баъал лах а лур вац со-м...»	40
«Ахь боху, ца еза байташ...»	41
«Сайн глайгла буйсане охьура ас...»	42
«Хлан-хла, шийла ца тов блясте...»	43
«Къайлаха нелалташ бахийта...»	43
«Сан даг чохь зезагах глоттур ду хьан хазхетар...»	43
«Цецъялар го хинца, хьяьжча хьан блябра...»	44
«Доглаиан гладабийн глайгла ю мокха...»	44
Мерз	45
Диттан глайгла	46
«Беттан цастар хьулий мархано...»	47

Хюкху пьттахь-м ду, вай даха, ирс...

«Бераш а ду урамновкъахь ловзуш...»	48
«Ахь хьайн юхьа тлехь хебарш билгалдоху...»	49
«Хьайцанна хьяьжкIашна асара...»	49
«Шийла еъна буйса хьовца йовкъу...»	50
Винчу юрта	50
«Кху дуьненахь-м долуш ма ду даим...»	52
«Ма дукха некъаш ду-кх ахь гездаи дезаш...»	53
«Тергалдича Iуьйранна сахуьлуш...»	54
Атагла	54
«Хюкху пьттахь-м ду, вай даха, ирс...»	56
«Со гIалара vorly юрта, цIа...»	56
«Стиглара, богущ, бужучу седанна...»	57
«Ма дукха хан ю-кх вай ганза, Нана...»	58
«Безам бу-кх схьабелакъежаш...»	58
«Цхьаьннан дахар — стигла боьгIна бляьргаш...»	58

Отдел обслуживания
ЧИТАТЕЛЕЙ

Залимхан Абдул-Муслимович Яндарбиев

ЗНАКИ ЗОДИАКА

Стихи

(на чеченском языке)

ИБ № 1049

Редактор А. Д. Осмаев

Художник Э. Дербичев

Худож. редактор М. Б. Магомедов

Техн. редактор С. П. Липатова

Корректоры З. М. Шамурзаева, Л. У. Асхабова

Сдано в набор 10.12 1982 г.

Подписано к печати 24.01 1983 г.

Формат 70х90 1/32. Бумага тип. М 1. Усл. л. 2,34

Уч.-изд. л. 2,37. Гарнитура журнальная рубленая.

Печать высокая. Тираж 3000. Заказ № 9796. Цена 25 коп.

СФ02035

Чечено-Ингушское книжное издательство

Управления по делам издательств, полиграфии
и книжной торговли Совета Министров ЧИАССР,

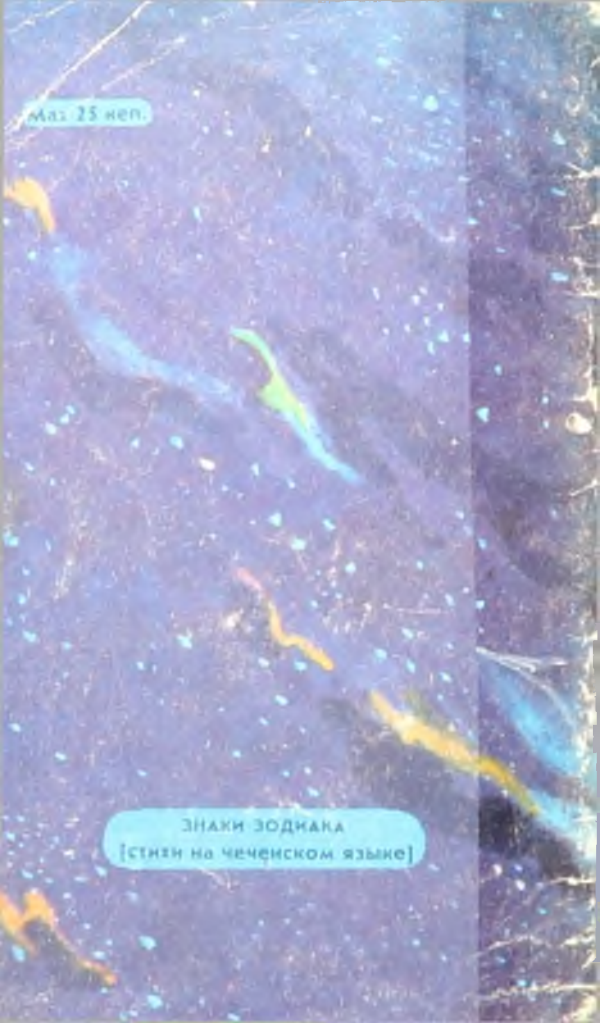
364093 г. Грозный, просп. им. Ленина, 9

Типография им. И. Н. Заболотного

Управления по делам издательств, полиграфии
и книжной торговли Совета Министров ЧИАССР,

364021. Грозный, ул. Интернациональная, 12/33

Маз 25 неп.

ЗНАКИ ЗОДИАКА
[стихи на чеченском языке]